

هندستان وسوات و افغانستان

سياحتنامہ سی

اثر

رئیس انجمن تفتیش و معاینہ

احمد حمدی

معارف نظارت جلیبہ سینک رخصتیہ

انبیاء

مجموعہ مطبعہ سی — باب عالی جوارندہ ابوالسعود جادہ سندہ نومبر و ۷۲

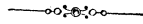
۱۳۰۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جلوه نمای پیش نظر اولو الابصار و منصفه پیرای شهود اصحاب
عبر و اعتبار اولدینگی اوزره اشبو عالم مکونانده لایعد و لا یحصی
ظهوره کلمکده اولان حوادث غریبه و وقوعات عجیبه دن بر قسمی
تاریخه متعلق شیلدر که اسلافک احوالندن اخلاف حصه مند
نصیحت اولق ایچون مورخان بلاغت بیان طرفلرندن قلمه آنور و قسم
دیگری دیار بعیده ده بولنان اقوام و اممک اخلاق و عادات و آثار
و حالاتنه متعلق شیلدر که او طرفری کشت و گذار ایدن سیاحلر
طرفلرندن ابنای وطنه بر معلومات نافعنه اولق اوزره سیاحتنامه
بولو کتب و تحریر اولنور

استانبولدن عزیمت

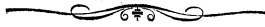

بيك ايكيوز طقسان درت سنه سي رجب شريفنك ايلك پنجشنبه
كوني درعليه ليمانده لنگر انداز اولان لوئيد قومپانيه سي واپورلرندن
برينه راكباً هندستانه عزيمت اولندي
ياز موسمي اولديغي جهتله اكينر وچايرلر ايله و خندان اولان
سواحل واطه لر ك منظره لطيفه لرندن حصوله كلان انشراح درون
قابل تعريف دكل ايدي واپور يولده بعض اطه لره اوغرايه رق
يولجي و اشيا دنكي آلوب و يردكدن صكره طوغري از ميره كيدوب
يكي انشا اولنان ريختك ديوارينه عادتا بر قابيق كبي يناشدي
اوكون نصف الليله قدر از ميره لنگر انداز اولوب چشمه ده كي
صولره كيتك ايچون واپوري چشمه يه اوغرامق اوزره استكرا ايتمش
اولان بر چوق چولق چوجقلى ايله برابر ارلك و قادين از ميره
بولنان اوروپالى فاميليلرى كچه ساعت بش راده لرنده واپوره
طولدير بونر كلدكدن صكره كچه صباحه قرشو واپور قالقوب
طوغري كچه ساقز اطه سي پيشگاهنه واورادن چشمه يه كيدر ك يولجى لرى
همان چيقارارق يوله روانه اولوب بر خيل كچه كيتدكدن صكره
تكرار يولدن صاپه رق اوتنه طرفده لاروس اطه سنه يناشدي

جناب خلاق متعال امیر المؤمنین و خلیفہ کافہ موحدین ولی نعمت
 میدانی و پیرایہ بخش اورنگ عثمانی پادشاہ عالمپناہ و شهنشاہ معدلت
 اکتانہ ﴿ السلطان الغازی عبد الحمید خان ثانی ﴾ افندمر
 حضرتلرینک وجود پرسود ہمایونلرینی ماتابع الایام واللیال سریر
 شوکتصیر عزو اقبالده دائم و برقرار بیورسون

سایہ ہماویئہ ولی التعمیلرندہ عبد داعیلرینک مظهر اولدیغم نعم
 جلیلہ و عنایات جیلہ شہریاریلری جلالہ سندن اولمق اوزرہ مقدمجہ بر
 مأموریت فوق العادہ ضمنده هندستانک اوتہ طرفندہ بولنان (سوات)
 قطعہ اسلامیه سنہ اعزام بیورلدیغم زمان اثنای راہدہ تعلقیاقتہ مرور
 و عبور ناچیرانہم اولان بلاد هندستاندہ ہر درلو مشہودات
 عاجزانہملہ قطعہ مذکورہ دن فرصتیاب عود و رجوع اولندیغی
 اوان محمدت اقتراندہ برمدتجک شہبندرک صفتیلہ پنجاب قطعہ سنک
 (پیشاور) نام شہرندہ اقامت بندکانہم اثناسندہ نوطہ ہیئتندہ قلمہ
 آلمش اولدیغم مسموعات تحقیقیہ داعیانہمی بودفعہ مفصل برسیاحتنامہ
 شکلندہ تألیف واداسندہ هیچ بر آن قصور اولمیان دعای افزایش
 عمر و شوکت ظل الہمی بہ تردیفلہ نشرینہ اجتسار ایلدم

وبالله التوفیق

مذکور اطه نك سکنه سی تجار تله تعیش ایدر طاقدن اولدقلرندن اسکندریه و بومبایدہ بولنان آدملرینه مکتوب و اشیا دنکی کوندرمک ایچون مذکور لوئید قومپانیہ سنک بحر سفیدہ ایشلیان واپورلرینی اطه لرینه اوغراق اوزره یک بشیوز لیرایه قدر قونظوراتو ایشلر ایمش واپور اوراده برقاچ ساعت طوروب اشیا و مکتوب و یروب الدقدن صکره اولجوارده بولنان میقونی و استندیل اطه لرینک ازالرنده کی طار بوغازدن اسکندریه جانبہ کیمتکه باشلدقده برعظیم صالنتی پیدا اولوب شهر مذکور لیمانه واصل اولنجیه دکین بر خلیجه صیقندی چکلدی اوکون کیمه سیله برابر کیدرک صباح قوشق وقتی اسکندریه لیمانه واصل اولدق لیمانه کیرمزدن اولجه اسکندریه دن بر قلاغوز کاهرک واپوری قبودان ایله برابر شهرک کنارینه یناشینجه یه دکین قومانده ایلدی

اسکندریه لیمانی غایت جسم و درین بر خلیج اولوب مقدمجه اجنبی کیلری کیره بیلامکچون ایری طاشلر و قیالر ایله طولدیرلش ومؤخرأ تطهیر و اصلاح اولنهرق بعض محلاری سکسان قدمدن اوتوز قدمه قدر درینلکده بولنش اولمغله برابرینه اکثر محلاری طاش و قیالردن خالی اولدیغیچون هیچ بر واپور قلاغوز سز ایچرو کیره مز

والحاصل درعلیه دن چیقدیغیمزک یدنجی کونی اسکندریه یه مواصلت ایدرک اوراده بر هوتله اینوب طعام ایتدکن صکره ایشام اوزری شمندوفره راکبأ مصره روانه اولدق کیمه ساعت اوچ سولرنده مصره واصل اولوب اوز بکیده کائن مسافر خانه ده

مسافر اولدق بر قاج کون بعض امور و خصوصى تسويه
 ایچون مصرده قاهره بر چهارشنبه کونی مصردن شمدوفره راکباً
 سویش طرفه عزیمت اولندی کیچه ساعت ایکی یچق راده لرنده
 بلده مذکوریه واصل اولوب اوراده هندستانه کیده جک واپورک
 قالمسینه منتظر اولدق

— بومبای —

ایکی کون صکره سویشدن انکلیر قومپانیه سی پوسته واپورلرندن
 بریسنه راکباً بومبای جانبنه روانه اولدق واپورغایت یوک اولدیغی
 حالده بزمه برابر هندستانه کیدر بر قاج انکلیر مأمورلرندن بشقه
 سار یولجی یوغیدی
 ازجمله آسیای و سطا و کاشغر نامیله تشکیل اولنان انکلتره تجار
 شرکتک مقاوله سندن طولایی انکلتره دولتی جانبدن اجان پوتیق
 صفیله بر قاج سنه کاشغره بولتمش و او مناسبتله کوزل فارسی
 وجغتای لسانی تحصیل ایش اولان (مسترشا) نامنده بر ذات وار
 ایدی مومی الیه بر سنه مقدم مآذونیتله لوندره یه کیدوب بو دفعه
 محل مأموریتی اولان کاشغره هندستان طریقیه عودت ایدر ایکن
 مذکور واپورده بزه تصادف ایتسندن غایت محظوظ اولهرق دایماً
 بزمه مصاحبت ایتدیگی جهتله بو ذاتک کرک فرانسر و کرک
 فارسی لسانه آشنا اولسندن بزده پک چوق استفاده ایدر ایدک
 بشنجی کون باب المنسب بوغازندن کچهرک (عربیه صخره)

تعبیر اولنان محلک جهت جنوبیہ سنہ واصل اولدق واپور کور
آلق ایچون عدن لیمانده طوردی

عدن لیمانک بولندیغی موقع کبی قیالق وصرپ و مقسی بریر تصور
اولنه مز مذکور لیمانک اطرافی سیاہ و جسم و بعضیسی شهرم شهرم
یارلمش وولقانیق قیاز ایله محاط اولوب ال یوکسکی بولنان قیا اهرام
شکلنی ارائه ایدر ایچلرنده یکریمی ایکی طونیلاته لق یسوک طوپلر
اولدیغی حالده مذکور قیانتک اوزرنده اونبر عدد طوپ تعبیه
اولمشیدی

عدن لیمانی بحر محیط هندده بولنان لیمانرک ال کوزلی اولوب
انکلیرلرک کرک پوسته و کرک سائرکی و واپورلرینک کور الدیغی
محل اولدیغی کبی اولطرفلره ایشلیان واپورلرینک ده محل تعمیر
اولمغیچون عادتا بر ترسانه حوضی هیئتنی کسب ایتشدیر لیمانک
اطرافنده انکلیرلر بر چوق ابنیه انشا ایدرک علی العموم مأمورلری
اوراده اقامت ایدرلر

عدن شهری لیمانک ایکی میل مسافه مقداری اوتنه سنده و قیاز میانده
اون ایکی درجه عرض شمالیده واقع اراضیسی غیر مثبت لکن
تجارتی واسع اوتوز بیک قدر نفوسی حاوی بر بلده قدیمه اولوب
حسبالموقع یاز موسملرنده صیجاغی غایت مشدد اولور

واپورک الی الیدی ساعت قدر لیمانده توقی ائناسنده عدن یهودیلرینک
واپور بولجیلرینه صاتمق ایچون کتورمش اولدقلری طاوس تویلری
ایله دوه قوشی میورطه سی کبی شیلردن اخذواعطا ایتک و واپورک
اطرافنه طوپلنوب اوفق تکنه لرده بولنان و شمالی تعبیر اولنان عرب

چو جتسرينك صويه ايتلان پاره لری صويك ديبندن چيقارد قلرینی
سیر و تماشای ایتک بزه برطانی ایکنجه اولدی

واپور عدندن حرکت ایدرک سقطره و عبدالقوری اطه لرندن یکد کدن
صکره صالنتی زیاده لشمکه باشلیوب نهایت بر درجه یه واردیکه
واپورک قاره سنده دکل کوکرته سنده بیله اوتورمق قابل اوله مدیغندن
هرکس بولندیغی یرده سر یلوب قالدی

بزم واپورده بولندیغمز زمانلر بحر محیطک فورطنه لی وقتی
اولدیغندن او قدر هندستان یولجیسی بولنیوب بولنانلر ایچونده
واپورک اجرتی یک اغیر اولدیغی خالده برنجی قاره اجرتی ایچون
اللهی لیرا و یرمشکن نه بر کره قاره ده طعام ایتک ونه ده بر کیجه جک
اولسون یاتمق میسر اولدی

انکلیزلر دکره الیشمش بر قوم اولدقلرندن بونلرک اکثریسی فورطنه
نه دیمک اولدیغندن خبرلی بیله اولیوب کنجلی قاره ده یانو
چالوب او ینامقله و مسنلری کتاب او قومغله امرار وقت ایدرلر
ولکن طعام وقتی ویا سائر زمانلرده قاره ده بولتمق ایجاب ایدنجه
قاره سقطنک اورته یرندن عرضنه طوغری یمک ماصه سنک اوستنده
برتخته نك کنارینه پرده واری بر ذراع قدر اوچ درت قات امریقا
بزی تعلیق و بوتخته نك ایکی باشندن کچورلمش ایپلرینی طیشاروده
نوبته واپور طائفه لری چکهرک او مناسبتله قاره نك صیجاغنی
تعديل ایتکله اوراده اوتوره بیلورلر ایدی

والحاصل عدندن انفکا کزدن صکره یدی کون یدی کیجه نه بر قره یه

و نه ده بشقه بر واپوره تصادف ایدوب دکړک یوزنده چالقه رق
 طالغهر صولرینی و بالقرینی کوکرته اوزرینه صاوردیغی حالده
 بزم کې دکړ عجمیلری ایچون یدی آی قدر برمشقتلی یول حکمنی
 الان سفرمزک سکرنجی کونی صباحه یقین بر زمانده قارشومزده
 اودریای اعظمک ساحلنده هندستان کې بر قطعۀ جسمه نک
 اسکله سی اولان بومبای فنارینک خیال میال شعله سی کوزیکمه که
 باشلیجه یکیدن دنیایه کلمشجه سنه قلیبر ییزه سرور کلکه باشلادی
 کیت کیت کونوز ساعت ایکی راده لرنده بومبای ساحلنده واصل
 اولدق واپوردن چیقوب بر قایغه بنه رک (اپالوبندر) تعبیر اولنان
 اسکله یه چیقوق

مذکور اسکله دکړک سطحندن تخمیناً اوچ مترو یوکسک ریختیمی
 حاوی اولوب اوتوز مترو طول ویکرمی بش مترو عرضنده الجق
 وقضالی بر اسکله در کرک یولجیلر و کرک سیرجیلری ته لکه دن وقایه
 ایچون کنارینه بر بچق مترو ارتفاعنده ایکی صره زنجیر کریشدر
 اپالوبندر شرقاً و غرباً و جنوباً دکړ ایله محاط اولوب یالکر جهت
 شمالیسندن قره یه ملاصقدر جهت مذکوره دن دکزه کیروب
 چیقوق ایچون ایری کسمه طاشردن یابلیش ککش زردبانلر واسطه سیله
 قره یه چیقوب شماله طوغری کیدیلور ایکن الک اول کوزه چارپان صول
 قولده بولنان بر مزین اوتیل ایدی اکثریا غربا واپوردن چیقوق لرنده
 بو اوتیله انرلر مذکور اوتیلک اوزرنده کوشک شکنده بر اوفاجق
 موزیقه خانه ده واردر

پراز ده ایلرو کیدیلنجده بر بطاریه صره طوپلر کورینور که

بو طوپلر اوراده محاربه ایچون قونلیوب مسافر سلاماق رسومنی ایفا ایچون وضع اولندیغندن بریاض البسه لی انکلیز عسکری مذکور طوپلرک یاننده دایما نوبت بکلمکده در

بورادن دخی بر قاچ قدم ایروولینجه صناع طرفده غایت مرتفع ومتین تکمیل طاشدن یابلیش بر بنایه تصادف اولنورکه اوده دکز طرفندن کلان مسافرله مخصوص جسم بر مسافر خانه در بو مسافر خانه بی تعقیب ایند جاده نك وسطنده غایت نغیس و منتظم و اون ایکی فناری حاوی و الی التمش مترو مربع محیطنده و یکریمی مترو یوکسکلکنده قله لی بر اعلا چشمه مذکور جاده بی خارج از وصف کوزلاککه مالک قلیشدر مذکور جاده نك درت اطرافندن کلان یوللردن جانب غریبسنده بولنان یوله کیروب کیدیلنجه بر کیلومترو مسافه ایلروده غایت مرتفع کارکیر بر حصار کوریلور اوده مجوسیلرک اولولرینی یاقدقلمی محلك اطرافنده بولنان سوردرکه ایچنده بتون کون بتون کیجه آتش شوقی اکسیک اولماز

تصادفات غریبه دن اوله رق بز بومبایه کیردیکمز کون مجوسیلرک یقیمی ایچون بر اولوی نردبان اوزرینه قویوب کتوررلر ایدی دیدیلرکه برهندو اولدیکی زمان یوزندن ماعدا هر طرفی بیاض بزلر ایله صاریلوب یوزی بر نوع قرمز ی بویه ایله بویاندقدن صکره اشبو نردبان اوزرینه وضع اولنوب درت آدمک اوموزلرنده سرعتله (رام ست هی رام ست هی) دیهرک کتوررلر جنازه نك الک یقین بولنان اقرباسی النده بر آتشدان اولدیغی حالده اوکنده کیدر نردبان یعنی تابوت احراق محلنده حاضرلتمش اولان اودون

یغینک اوزرینه قونیلور . النده آتشدان طاشیمان آدم بو اودون
یغینی آتشدیکی کبی اولی یانمغه باشلار درحال فنا قوقولی بریشیل
دومان اطرافه یاییلوب میتک اتی جاذر جاذر ینار
و بو خصوصده زیاده سیله تعجیل ایدر لر زیرا موتانک روحنی تسلیم
ایتدیکی وقتدن اعتباراً کلیاً احراق ایدنجه یه قدر کافه تعلقاتی
بر شی یوب ایچمزلر لکن اگر موتا فقیر و بیوایه کسه ایسه
یالکز درت آدم تابودینی اوموزینه الهرق محل معهودده اوغلی
و اولمز ایسه اکی یقین اقر باسی اودونک اوستنه وضع اولنجه آتشد
شعله سی چیقار چیتمز باشنه بر اودون اوره رق پارچه پارچه ایتدکن
صکره یافار لر

بزی کمال اعزاز واکرامله سالف الذکر اپالونیدر دن مقدمه تهیه
اولنش مسافر خانه یه کتوردیلر استقبال ایچون بومبایک یرلو
مسلمان اهاالیسنک سواققره دوکولدکارینی کورنجه کرک بونلرک بزه
اولان محبتلرندن وکرک بلده مذکورنک لطافتندن حاصل اولان
انبساط درون واپورده برقاچکوندنبری چکدیکمز او قورقوج
صقندیلری هب اونوتدیردی بز اسکلله یه چیقار چیتمز اهاالی بزم
هندستانه کلدیکمز دایر تشکر نامه لر تقدیم ایتدیلر اهاالی
مذکورنک مراملری کافه کلوب بزی زیارت ایتک ایدی ایسه ده
حکومتک مغبر الخاطر اوله جغنی ملاحظه سیله قبول اولنه میوب
انجق بعض وجوهک کلرینه مساعده اولمغله اوکون ینه خیلیمه
ذوات کلوب بزی زیارت ایتدکاری کبی کیجه ساعت ایکی راده لرنده
مشعله لرله برحوق آدم لر بولندیغمز شهیندر خانه نک اوکنده تجمع

ایدرك نمايشلر ايدوب پادشاهمز افندمز حضرتلرینه پك چوق دعالم
ايتديلر

بومبايه ورودمرك ايكنجى جمعه كوني غلبه لكى از برجامعه
جمعه نمازىنى قلمچون كيديلدى ايدى بز كنديكمز وقتده هر نقدر
جامع تنها ايدى ايسده نماز قيلنجيه دكين جامعك درون ويرونى
انسانله مالمال كسلدى نمازدن صكره جامع ايچنده اوزرمزه كل
صولرى وچيكلر آتهرق بزى اكرامه باشلدیلر جامعه بولنانلر
الرمزى اوپكچون بر درجده اوزریمزه هجوم ايتديلر كه غلبه لك
وازدحامدن بوغله درجه سنه كلدك كتدكجه غلبه لك آرتقمده
اولديغنى كورنجيه حكومت محليه نك اغبرارنى موجب اولور
ملاحظه سنه مبنى كلنلرك ارقه سنى آلمدن طيشارويه چيقوب منزلزه
كيتكه مسارعت ايلدك

واقعا بونك نتيجه سيده بزم ملاحظه مز كي چيقدى منزلزه
كيتدكدن صكره حكومت طرفندن شهر امينى ايله بر قاچ مأمور
كلهرك بو اقسام بومبايه قالمبوب مصارف راهيه مزله سائر
لوازماتمز حكومت طرفندن تسويه اولنه جغنى وعد ايدرهرك
بولنده دخی هر بر نمايحتاجزى تسويه ايتك ايچون مهماندار
طريقيله برده فارسى لساننه آشنا (دز برو) نامنده بر ميرالاي دخی
بزه ترفيق اولنه جغنى سويلديلر

ايدى بومبايدن چيتمزدن اول بومباى ايايتيله جوارنده بولنان
ممالكك احوالندن و انكلير لرك انلر ايله اولان معاملاتندن براز بحث

ايدلم

بالجمله هندستان قطعہ سنده ایک یوز یتش ملیون دن متجاوز نفوس اولوب
بولردن انجق الی ملیونی اسلام و باقیسی مجوسی و پارسی ایله ادیان
سارہ اصحابیدر

علی العموم هندستان شمیدیکی ترتیبه کلکتہ و بومبای و مدراس
و پنجاب و ممالک غرب شمالی نام بش ایالته منقسم اولوب کلکتہ
ایالتندہ یتش ملیونه قریب نفوس اولدیغندن امتداد سطحیسنه
نسبتله کثرت نفوس بدرجه یه وارمشدرکه ایالت مذکورہ نك
(باردوان) دنیلان جهتندہ لدی المقایسه بهر میل اراضی یه بشیوز
یتش اوج نفوس اصابت ایدیور

بومبای ایالتنك امتداد سطحیسنه کوره نفوسی درجه وسطاده
اوله رقی بکرمی ایکی ملیونه بالغ اولور پنجاب ایالتی اون بش ملیون
نفوسی حاویدر مدراس ایالتنك نفوسی کلکتہ قدر چوق دکلدر
هندستانك مجمع اسلامی اولان غرب شمالی ایالتنك نفوسی دخی الی
سکز ملیون راده سنده در

هندستان قطعہ سنده اوج درلو اداره اولوب بری یرلی هند
نواب و راجه لری اداره لری و دیکری هند شرقیده فرانسیز لک
مستملکاتندہ دولت مذکورہ اداره سی و برقم اعظمی انکلیر لک
ید تصرفلرنده بولنان سالف الذکر ایالات خسه اداره سیدرکه
بوش ایالتنك مرکز حکومتی کلکتہ شهری اولوب انکلتره حکومتی
طرفدن بیوک هند و الیسی بولنان ذات اوراده اوتورر ایسه ده لکن
معموریت و لطافت هواجه بومبای کلکتہ یه فائقدر نکم بوجه آتی
ذکر اولنور

هندولر بومبای شهرینه دروننده بولنان (ممادیوی) نام صنمک اسمنک
 تحصیف و مخفی اولهرق میء و پورتکیرلر کوزل کمی یتاغی معناسنه
 اولان بمیء دیرلر مذکور بلده هند غربی شبه جزیره سنک
 ساحل غربیسنده بر کوچک اطهسی اوزرنده انکلتره دولتنک
 ایکی یوز یکر می ملیون نفوسی حاوی مستملکاتندن اولطرفلرده بولنان
 ایالتک مرکز حکومتیدر مقدا مذکور شبه جزیره نک دروننده
 بر قاج بالجبی اولرندن عبارت بر اوافق قریه جک بولندیفی حالده
 هجرتک طقوز یوز اوتوزیدی تاریخنده پورتکیر دولتی کشف
 و ضبط ایدوب بر مدت اداره لرنده قالدقندن صکره بیسک یتمش ایکی
 تاریخنده جهاز اولهرق انکلیرلره ترک ایتمشلردر وبش سنه صکره
 هند شرقی قومپانیه سی اداره سی بونی انکلتره دولتندن الدقیری
 حالده سائر ممالک هندیه امتیازاته ادخال ایلدکدن صکره تکرار
 دولت مشارالیه ایکندی اداره سنه آلمشدر الحاله هذه طقوز یوز بیسک
 قدر نفوسی محتویدر

بومبای اون سکر درجه الی دقیقه عرض شمالیده وهندستانک
 جهت غربیه سنده کائن بر یکی دنیا دینکه شایان مملکتدر که انسانلرینک
 سیاری ورسوم وعادتلری سلسله لرینی بر بندن تفریق ایدرک هانکی
 صنفتندن اولدیفنی طانیدر شهر مذکور اوزرندن یاز وقیش یعمور
 نادراً اکسک اولدیفندن هر طرفی جنت مثالی یشیل چنزار ایله
 خندان وریاندر

خصوصیه اغاجلر میانده سروی کبی یوکسک بو بیلی تار دنیلان
 اغاجلرک منظره لری بوچنستانه بشقه جه بر لطافت ویرر سائر اشجار

عنه واناوس و نار جيل وچكوتره و امشالی قطعه هنده مخصوص
 اغاجر و بزم بوديارلرده بولنان الما و آيوه و بالخاصه ارمودك يكرمی
 بش نوعی بولنور و اوزمك بيض و سياه ايكي غريب نوعی يالكز
 بودياره مخصوص كيدر بومبايه اصمه لك دینه صو يرينه
 قان و يروب و بالق كومدكارندن بو آصمه لك اوزومی غایت قوتلی
 اولوب اكل ایدن آدمی عادتاً سرخوش حالنه قور مع مافیه
 اوزم آز اولور كرك بوراده و كرك هندستانك سائر محللری
 ایله افغانستانده اوزمك صاپنی مقراض ایله قیر په رق قوتیلرده
 پوقلر اراسنه استیف ایدرك حفظ ایدرلر و اوزم اولیمان محله
 كوندرلر

بومباي هر درلو فابریقه لرندن چیمان و هندستانك ایچرو طرفلرندن
 كلان متاعی اطرافه تجهیز ایلدیکی کبی ایران و عربستان و افغانستان
 و اوروپا و افریقادن كلان اشیا و انسانلر ایچون برنجی اسكله در
 هندستان حجاجنك كافه سی بو اسكله دن مكه معظمه یه و كر بلا و نجف
 اشرف و مشهده كيدرلر

بومبايه كیردیكهمزك ایكنجی كونی موسم مساعد اولدیقندن كزمكه
 چیققدق بوشرین بلده نك هیئت كندو كندویه برمزین دنیا اولدیغنی
 كوستزدی جسیم بنلری بر بندن برقایچ کیلومتر و بعدده بولنان محله لره
 تقسیم اوله رق هر بریسی كندوسنه مخصوص نظارت و نفوسه
 مالك بولنور

درونده هند و عرب و عجم و اوروپالو و چینلو و سائر یه مخصوص
 محللر اولوب سوقاقرلنده باشلری بیوك قاوقلی و بدنلری چیللق

و یوزلرینه قرمزی و صاری و مائی خطر چکمهش هندولره و بایی
 البسه لرله ملبس عربره و مشابتهجه عجمره پک قریب اولان
 اوزون کلاه لرله سرافراز پارسیلره یعنی آتش پرستره و سیاه
 البسه لر ایچنه صاریلوب چیمش اولان پور تکیز جیه لرینه
 و طمطمه ایله تکلم ایدن وحشی سیمالی چینلوره و برمانلورله و ملائیره
 و اینجه صارقلی کچهی و کچراتیره و بیوک عماملره و افغانیره و سندلوره
 تصادف اولنور

الحاصل و قوعاتی یکنه حکایت تاریخ اولان بابل شهری بنی آدمک
 بویه مکمل بر اجتماعنه ظفریاب اوله مامشدر شهر مذکورده
 اوروپا کاری آراه لر و اعلا اتلر بولندیغی کی سورت اوکوز لر یله
 چکیلان بر نوع یرلی آراه لر یله صنعتجه پارس و لوندره صنعتنه
 یا قلا شمشینه یرلو مصنوعاتندن آتله چکیلان آراه لر بولنور که بولنری
 مزین البسه لی آراه جیلرک سرت سرت سوریشلرندن حصوله
 کلان کوریتیلردن شهرک ایچروسی صدا و شماته ایله مملو اولور
 بر قاچ کیلومتر و بر بندن اوزاق بولنان متعدد بازارلرده کی غلبه لک
 انسانه حیرت ویره جک صورتده در

بومبایک جاده و زقاق لری پک ککش و ایکی طرفنده قالدیرملر اولدیغی
 کی جاده لرک اطرافنده کی منظم و کارگیر دکانلرده هر درلو اشیا
 و مصنع مصنع امتعه و اقشه غایت چوقدر بعض دکانلر مخزن کی
 صندال اغاجی اودونندن طولیدر صندال و آبوس و فیل دیشی
 و باقر معمولاتندن غایت اعلا و اکثریت اوزره غایت کوزل اشیا
 واردر سواقندن کچر ایکن طاتلو بر اذیته دوچار اولدق شویله که

هر طرفدن صندل قوقوسيله باخصوص مسك قوقوسى قوه شامه يه
سرت سرت چار پمده واره صره يرلو خانه لردن چيقان قوقولى
دومانلر بزم كى يانجى يه خيليجه اذيت و يرمكه ايدى

هندولرك بومبايده احراق ايلدكلرى اولولرك قوقوسنى بصيرت
ايچون اشبو عطريات بومباى شهرينك برنجى اهمياتنددر

بو جهته متعدد مصنع مسك صيچانلردن اولر طولودر
حيوانلردن نشئت ايدن اينجه بر نوع رايحه غايت نافذ اولديغى
روزكار جوارده بولنان خانه لره ايصال ايدر ك مارين وقايمى تعذيب
ايلديكى كى فورطنه يه طوتلش دكر يولجىلرينك دخى بو قوقولر
بومباى جوارنده بولنديغى ايم ايدر

بومبايده برقاچ ملت باغچه سى اولوب بولردن (ويقتور يا كاردن) نام
باغچه ده هندستانده بولنان حيواناتك اكثريسى كوريله بيلور بوكوزل
باغچه نك اتصالنده برده ايكي قاتلى كاركير بر بنا دروننده نمونه خانه
واردر بونك مأمورى اورو پا كارى يارم صقاللى بر پارسى
اولوب مومى اليه بزي كورنجه باشنى آچوب پادشاه اسلامه برچوق
دعاز ايدر ك كندولرينك حكومت اسلاميه يه نه درجه لرده
خلوصلرى اولديغى افاده ايلدكدنصكره بزي مذكور نمونه خانه نك
ايچروسنه كتوردى نمونه خانه نك دروننده يالكز هندستانده زرع
اولنان حبوبات نمونه سيله اوراده چيقان امتعه نك موستره لرى وضع
اولنديغى كى جسيم بر بالينه بالغنك ككلرى صغه نك اورته يرنده هيئت
طبيعىسى اوزره اوزادئلش ايدى

وینه بونلردن ماعدا انکاتره قرالچهمسی ولی عهدینک تصویر ی ایله
 برده بر حیوان اوزرنده قمر می اوره لی بلنده قلیج و او موزنده قالدان
 بر رسم مجسمدن ماعدا بر شی یوغیدی مذکور موستره لر میانده برده
 پارسیلرک اولولرینی اوزرینه براقوب قوشلره یدردکاری قله نك
 تخمه دن رسمی دخی بولندیغندن نمونه خانه مأموری اولان آدم پارسى
 قومندن اولغله بو رسمده بولنان قله یه نصل موتا وضع اولندیغنی
 تعریف ایلوب دیدیکه بز اولولریمزى هندولر کبی نه آتسه احراق
 ونه ده سائر ملتلر کبی طوپراغه دفن ایتوب هواده ده ترکی تجویز
 اولمندیغندن بو کوردیکه کزر رسمده اوزری آچیق اخشابدن مصنوع بر
 قله یی اولولرمز ایچون تخصیص ایتمشزدر اعتقاد مزده موتایه طوقنان
 آدملرده مکروه اوله جغندن ایچمزدن ایرلش بر قاچ عمله موتا جنازه
 ایشرینی تسویه ایدرک حیاتلرنده بوندن بشقه ایشه قاریشمزلر بو آدملر
 عموم نرندنه منفور اولوب بونلره خارجدن قر آلق و اولاد لرینی
 دیگر بر ایشلرده قوللانمق ممنوعدر وفات ایدن بر پارسى بی مذکور
 آدملردن بش التیسی طرفندن بر طابوته وضعله اوزری بیاض
 بزله اورتیلوب ارقه ده اقربا و احباسبی بولندقلری حالده عبادت
 خانه مزه کتوروب دعالمز ایتدکدنصکره کتوریلوب قله نك اوزرینه
 وضع اولنور اوراده پاره ایله صاتون التمش قوشلر ایله کندو
 کندویه طویلانمش قوشلر طرفندن از بر زمان ایچنده نیلوب
 یالکز کواکاری براقیلورکه اوده قله نك دیننده بولنان قیویه
 دوکیلور

اونه دنبرو عادتمز بو ایسه ده شمیلرده موتانك کککری نك قیویه

دوگلسنه ده راضی اولیه رق یکی ایجاد اولنش برماکنه واسطه سی
ایله بر میتک قلهیه وضع اولنور ایکن کککرینی قرمق و خورد
خاش ایدرک قارشدرمقلغی واتیله برابر قوشلرک قارینرینه کتمسنی
دها مستحسن کوررلر

کوی وعادی قصبه لده بولنان پارسیلری حین وفاتنده قوشلریمک
ایچون طاغنه کتوروب براقه رق کلورلر

بومبایده هر سنه درت بیوک (میله) یعنی جمعیتی پنایر اولور بولردن
بری تفسیر صاحبی اولان (مخدوم علی ققیهک) عرس میله سیدرکه
بومبایک (مهیم) نام محلنده بر هفته قدر بر قاچ یوز بیگ کشی
طوپلنهرق عیش و سروره مشغول اولورلر بومیله ده قوریلان بازارلر
یک مظنن اولور و دنیا ده موجود اولان کافه اشیا بوراده بولنور
۲ محرم اینک برندن بدأ ایدرک یوم عاشورانک اقشامنه قدر کرک
بوراده و کرک هندستانک بعضی محللرنده بالجمله احاد اهالی هندولرایله
قریشه رق اخشاب و بزدن سکز طقوز قات منظره لی و اوزری قبه لی
(تعزیه) نامیله تر به تقلیدی اوله رق بر کوشک یاپدیروب اوزرینی
انواع حلی وزینترله تزین ایدرک عشر محرمده بونک اطرافنه جمع
اولوب مرثیهلر اوقورلر صکره عاشوره کونی بو تر به بی هیئتیله
بر ایکیوز آدم کتوروب صحرا ده بر مناسب یره کومرلر و یا خود نهر
و یا کول و یا دکره القا ایدرلر

۳ (ناریل پونم) دینلان میله درکه پت پرستلر دکز سواحلنه چیقارلر

نارجیل و نبات و پان و یا تنبول دینلان یاراغی دکره اتارلر
۴ (نالک پنجمی) تعبیر اولنان میله درکه بومبایک (نوانا کپاده) محله سنده

مجوسيلر اجتماع ايدرك ييلانجيلر واسطه سيله هر نوع ييلاندن برچوق
 ييلانلر وانكر كلر طوپلادوب سودلر ايجوررك اكلنورلر بوميله نك سبب
 وضعنده بيان اولنان خرافات شويله دركه كان هجرتك ايكي يوز سنه
 مقدمنده (بندرابن) ايلاننده (كرشنا) اسميله شهر تياب برمجوسى مبعوثك
 (كانس) نام مجوسى حكمدارى طرفندن كوردىكي جور وجفاندن
 كندوسنى كوله القا اتمسيله برابر دكر اژدرهاسنك محافظه سنده
 بولنش ايمش بناء عليه اشبو ميله دخى مذكور اژدرهانك مخطره
 ويدكارى اوله رق مجوسيلر طرفندن هر سنه اجرا اولنور

مسئله زائله اثناسنده مجروحين وايتام شهدا ايجون اعانه طوپلانلىسى
 دهلى غزته لرى طرفندن ترغيبى متعاقب بومباى اهالىسى غيرته كلهرك
 هندستانك مركز حكومتى اولان كلكته و بومبايده اسكان ايمش
 اولان بغداد اهالىسندن (سيداحمد) نام ذاتك كلكته وجوه معتبرانندن
 (مولوى عبداللطيف) نام ذاته اعانه خصوصنده يازمش اولديغى بر
 مكتوبك بومبايده بولنديغى ائاده سوات اهالىسندن اولوب بومبايده
 طبابتله مشغول اولان (حكيم سعد الله خان) بزه ويرمش اولديغى
 ترجمه سنك بوراده درجى مناسب كورلدى

بعد البسمه والالاقاب

بغات صريه نك متبوع ففخم و حكمدار معظملرى اولان پادشاه
 مسلين و خليفه موحدين اوزرينه عصيان ايدرك برمدت نبرى اهالى
 اسلامله يينلرنده وقوعبولان محاربه و مقاتله ده جناب حقك لطف
 واحسانى و حضرت پيغمبرك امداد روحايسيله محاربه نك